

Спільні виклики та нові можливості для системи вищої освіти і ринку праці

О. Мірошниченко

**Перший заступник Голови Спільного представницького органу
сторони роботодавців на національному рівні,**

Заступник Голови Ради ФРУ

Програма підвищення кваліфікації ректорів ВНЗ України

Київ

23.04.2013

План презентації

- Роботодавці в Україні
- Роботодавці і сфера освіти
- Чому роботодавці опікуються якістю освіти?
- Шляхи професіоналізації вищої освіти: погляд роботодавців

Роботодавці в Україні

Федерація роботодавців України

- Федерацію утворено 27.09.2002р. відповідно до ЗУ «Про організації роботодавців»
- Федерація: **39** обласних та **23** галузевих членських організацій; **24** асоційованих члени
- Перше Всеукраїнське об'єднання організацій роботодавців в Україні
- Член Міжнародної організації роботодавців
- Репрезентативне об'єднання для ведення соціального діалогу на національному рівні (понад **8,5 тис.** підприємств різних форм власності, на яких працюють понад **5 млн.** працівників)

Організації роботодавців в Україні

- Станом на березень 2013 року – в Україні зареєстровано **4** Всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців національного рівня; **21** – галузевого рівня; **1** міжнародна організація роботодавців
- Для координації зусиль об'єднань роботодавців та ведення соціального діалогу на національному рівні 7 липня 2009 року створено ***Спільний представницький орган сторони роботодавців на національному рівні (СПО)***, до складу якого увійшли всі зареєстровані в Україні об'єднання організацій роботодавців, що мають статус всеукраїнських
- Через СПО роботодавці присутні у колегіях та громадських радах практично всіх ЦОВВ, системно беруть участь у засіданнях Кабінету Міністрів України, Акредитаційної комісії

Склад СПО роботодавців на національному рівні

Національного рівня	Галузевого рівня
Федерація роботодавців України	ВООР в сфері телекомунікаційних та інформаційних технологій
Конфедерація роботодавців України	Об'єднання організацій роботодавців медичної та мікробіологічної промисловості України
Всеукраїнська асоціація роботодавців	Федерація роботодавців транспорту України
Об'єднання організацій роботодавців України	ВООР в сфері будівництва, проектування та архітектури
	Федерація металургів України
	Укрвуглероботодавці
	Всеукраїнська спілка підприємців індустрії розваг
	Федерація роботодавців скляної промисловості України
	Метал індустрія – Україна
	Федерація роботодавців гірників України
	Українська Федерація роботодавців охорони здоров'я
	Всеукраїнська Федерація роботодавців у сфері туризму України
	ВООР побутового обслуговування населення
	Укрлегпром
	Федерація залізничників України
	Федерація роботодавців ЖКГ
	Всеукраїнське об'єднання галузевих організацій роботодавців хімічної промисловості

Нормативна база

- ЗУ «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» (22.06.2012р.)
- ЗУ «Про Кабінет Міністрів України» (07.10.2010р.)
- ЗУ «Про соціальний діалог в Україні» (23.12.2010р.)
- ЗУ «Про колективні договори і угоди» (01.07.1993р.);
- ЗУ «Про вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» (03.03.1998р.)
- Указ Президента України «Про розвиток соціального діалогу» (29.12.2005р.)
- Постанова КМУ «Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України» (18.07.2007р.)
- Генеральна угода 2010 – 2012 (09.11.2010р.)

Роботодавці у системі соціального діалогу

Національний рівень

- *Міжфракційне об'єднання «За вітчизняних промисловців та підприємців – роботодавців України»* (утворено 19 березня 2013 року)
- *Уряд* – уповноважені представники СПО роботодавців постійно беруть участь у засіданнях урядових комітетів (ст. 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України»; § 3, 16, 35 etc. Регламенту КМУ)
- *Національна тристороння соціально-економічна рада* (ЗУ «Про соціальний діалог в Україні», Указ президента України «Про Національну тристоронню соціально-економічну раду»)
- *Генеральна угода* між КМУ, СПО роботодавців та СПО профспілок (ЗУ «Про колективні договори та угоди»)
- *Рада з питань професійної орієнтації населення* (Постанова КМУ від 21 січня 2009 року)
- *Національний пакт* (Національна тристороння угода про зайнятість та робочі місця) - укладено 1 червня 2012 р.
- *Участь у діяльності акредитаційної комісії, колегії МОН України*

Роботодавці і сфера освіти

Основні напрями активності роботодавців у сфері розвитку кваліфікацій у 2011 – 2012 р.р.

- Національна рамка кваліфікацій
- Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права та гарантії їх діяльності»
- Закон України «Про зайнятість населення»
- Законопроект «Про систему професійних кваліфікацій» (прийнято у 1-му читанні 02.10.2012р.)

Основні результати зусиль СПО роботодавців

- **13.04.2011** – Постанова КМУ «Про затвердження Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011 - 2015 роки»
- **23.11.2011** - Постанова КМУ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»
- **20.04.2012** – спільний наказ МОНмолодьспорту та Мінсоцполітики «Про затвердження Плану заходів щодо впровадження Національної рамки кваліфікацій»
- **05.02.2012** – Закон України «Про професійний розвиток працівників»
- **22.06.2012** – Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»
- **05.07.2012** – Закон України «Про зайнятість населення» (вступає в силу з 01.01.2013)
- **05.09.2012** - Постанова КМУ «Про затвердження Порядку розроблення, затвердження та внесення змін до галузевих стандартів вищої освіти»
- **02.10.2012** – проект закону України «Про систему професійних кваліфікацій» (реєстрац. № 9625) прийнято у першому читанні

Національна рамка кваліфікацій

- 2007 рік – Конфедерація роботодавців України підготувала проект Концепції Національної системи кваліфікацій
- Жовтень 2010 р. - початок роботи над проектом НРК під егідою МОН та за підтримки ЄТФ
- Грудень 2010 - утворення міжвідомчої робочої групи з питань розробки та впровадження НРК
- Березень 2011 - презентація результатів роботи групи МОН та початок залучення роботодавців
- Березень – листопад 2011 – спільна плідна (!) робота
- 23.11.2011 – прийняття Постанови КМУ № 1341

НРК затверджена. Що в результаті?

- Всі державні стандарти освіти (як ПТО так і ВО) мають бути побудовані за компетентнісним підходом відповідно до рівнів НРК на базі сучасних професійних стандартів (з поступовою заміною ОКХ на такі професійні стандарти)

Наказ МОНмолодьспорту та Мінсоцполітики «Про затвердження Плану заходів щодо впровадження НРК»

- Прийнято 20.04.2012 р. № 488/225
- Основними завданнями для нас є:
  - підготовка проекту стратегії розвитку Національної системи кваліфікацій;
  - розробка рекомендацій щодо забезпечення якості кваліфікацій, процедур оцінювання та присвоєння кваліфікацій, акредитації навчальних закладів,
  - формування методичних рекомендацій щодо створення стандартів вищої і професійно-технічної освіти на основі компетентнісного підходу

Закон України «Про професійний розвиток працівників»

- Прийнято 12.01.2012р.
- Організація підтвердження результатів неформального професійного навчання працівників (ст. 14):
  - мають бути утворені центри визнання результатів неформального професійного навчання
  - необхідно розробити порядок, методика оцінки результатів навчання та визначити документ, що підтверджує їх відповідність існуючим в державі кваліфікаціям

Закон України «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності»

- Прийнято 22.06.2012р.
- На відміну від попереднього, у прийнятому Законі суттєво розширюються права організацій роботодавців, їх об'єднань у сфері професійної освіти
- Але є й обов'язки:
- Прикінцевими положеннями Закону внесено зміни до ст. 29 ЗУ «Про професійно-технічну освіту»:
  - Підприємства, установи, організації незалежно від форм власності надають учням, слухачам професійно-технічних навчальних закладів робочі місця або навчально-виробничі ділянки для проходження виробничого навчання чи виробничої практики відповідно до укладених із професійно-технічними навчальними закладами договорів про навчально-виробничу практику.
  - Керівники підприємств, установ, організацій несуть відповідальність за забезпечення належних умов праці та оплати праці учнів, слухачів на виробництві, дотримання правил і норм охорони праці, техніки безпеки та виробничої санітарії відповідно до укладених із професійно-технічними навчальними закладами договорів про навчально-виробничу практику;

ЗУ «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» - нові можливості для роботодавців та сфери освіти

- Організації роботодавців, їх об'єднання беруть участь (ст. 26):
  - у розробленні та погодженні державних стандартів освіти, у тому числі з конкретних професій, кваліфікаційних характеристик професійних стандартів;
  - у контролі знань, умінь та навичок учнів, слухачів, їх кваліфікаційній атестації;
  - у формуванні та розміщенні державного замовлення на підготовку фахівців
- Прикінцевими положеннями Закону внесено зміни до ст.1 ЗУ «Про вищу освіту» та введено поняття «професійний стандарт»
  - «професійний стандарт - затверджені в установленому порядку вимоги до знань, умінь та навичок випускників вищих навчальних закладів, що визначаються роботодавцями і слугують основою для формування кваліфікацій. Професійні стандарти співвідносяться з рівнями національної і галузевих рамок кваліфікацій і групуються за галузевими ознаками.»
- Така ж редакція міститься у ст. 33¹ закону України «Про професійно-технічну освіту»

Закон України «Про зайнятість населення»

- Прийнято 05.07.2012р.; вступає в дію з 01.01.2013р.
- Розширює права роботодавців у сфері зайнятості, але й покладає додаткові зобов'язання:
- Закон передбачає участь роботодавців та їх організацій в:
  - організації підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації безробітних з урахуванням поточної та перспективної потреб ринку праці
  - проведенні професійної орієнтації населення;
  - роботі з підтвердження професійної кваліфікації за результатами неформального професійного навчання за робітничими професіями
  - визначенні поточної та перспективної потреби в робочій силі, професійного навчання населення та укомплектування вільних робочих місць
  - розширенні можливостей для підвищення конкурентоспроможності молоді, зокрема, шляхом сприяння в організації стажування

Закон України «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів»

- Прийнято 20.11.2012р.
- Державне замовлення формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державного замовлення, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти... з урахуванням пропозицій...спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні (ст. 1);
- Методика формування середньострокового прогнозу розроблена Мінекономрозвитку України, але вона не вирішує практичних питань збору даних, їх врахування у прогнозі та формування на ньому показників державного замовлення на підготовку кадрів у середньостроковій перспективі

*Чому роботодавці опікуються якістю
освіти?*

Актуальні виклики на ринку праці: глобальний вимір

- За даними дослідження Світового банку 2012 року:
  - **621 млн.** молодих людей у світі не працюють і не вчаться;
  - Більше **600 млн.** робочих місць необхідно створити у світі, щоб зберегти існуючий рівень зайнятості
  - Вартість створення високотехнологічного робочого місця починається з **50 000 євро**

Актуальні виклики на ринку праці: національний вимір

- За даними Державної служби зайнятості у 2012 році більше **80 тис.** випускників навчальних закладів протягом трьох місяців після випуску потрапили на біржу праці, з них **53 тис.** – випускники ВНЗ;
- Дефіцит кадрів (як робочих професій, так і професіоналів з вищою освітою)
- Дисбаланс між випускниками професійно-технічної освіти (ПТО) та вищої освіти (ВО)
  - випуск кваліфікованих робітників у ПТНЗ у 2012 році становив 232,5 тис. осіб, у системі ВО – більше 600 тис. осіб;
  - більше 14 млрд. грн. у Державному бюджеті 2012 року виділено на фінансування держ. замовлення на підготовку кадрів – менше 4 млрд. грн. на ПТО та близько 9 млрд. грн. на ВО
- Кваліфікації, що не відповідають вимогам ринку праці та роботодавців
- Низька престижність робітничих та інженерно-технічних професій у суспільстві
- Необхідність вкладання коштів роботодавців у донавчання кадрів
- Необхідність реформування системи освіти з метою її більшої орієнтації на вимоги ринку праці
  - спроби прийняти новий закон про ВО;
  - необхідність розробки принципово нового закону «Про професійну освіту»;
  - Ініціатива Комітету ВРУ з питань освіти щодо розробки нового ЗУ «Про освіту»

*Шляхи професіоналізації вищої
освіти: погляд роботодавців*

Що, на думку роботодавців, необхідно для професіоналізації вищої освіти?

- Тісна співпраця ВНЗ з підприємствами, організаціями роботодавців, їх об'єднаннями;
- Покращання механізмів забезпечення навчально-виробничою практикою студентів
- Сприяння у забезпеченні підвищення кваліфікації навчально-педагогічного складу на підприємствах
- введення представників бізнесу до наглядових рад ВНЗ з метою забезпечення реального впливу ринку праці на політику ВНЗ. включаючи освітні програми і організацію навчального процесу;
- Спільна робота над змістом освіти, особливо приділяючи увагу розробці професійних стандартів та врахуванню їх положень під час розробки освітніх стандартів;
- Запровадження незалежної внутрішньої і зовнішньої системи оціни якості освіти
- Відмова від державного замовлення як засобу підтримки неконкурентоздатних ВНЗ
- Запровадження незалежної сертифікації набутих навичок
- Оптимізація системи ВНЗ, в т.ч. їх укрупнення, покращання матеріально-технічної бази, що матиме результатом підвищення якості підготовки осіб

Національна система кваліфікацій: вклад роботодавців

- 2007 рік – Конфедерація роботодавців України підготувала проект Концепції Національної системи кваліфікацій
- Травень 2010 р. – проект ЗУ «Про Національну систему кваліфікацій» (реєстрац. №№ 4843, 7215, 8726);
- Грудень 2012 проект ЗУ «Про систему професійних кваліфікацій» (реєстрац. № 0957, 02.10.2012р. – прийнято у першому читанні)

**Система професійних кваліфікацій
передбачена проектом ЗУ № 9625 «Про систему професійних
кваліфікацій»**

Найважливіший аспект для роботодавців

- Основними елементами СПК є:

Галузева рада

- 1) Аналіз галузевого ринку праці
- 2) Розробка і осучаснення проф. стандартів (ПС);
- 3) Участь в формуванні держ. замовлення
- 4) Акредитація кваліфікаційних центрів

Кваліфікаційний центр

Оцінка, підтвердження кваліфікації особи на відповідність ПС

*Дякую за увагу
і запрошуємо до співпраці з
Федерацією роботодавців України!*

*Київ, вул. М. Коцюбинського, 1,
01030, Україна*

Тел. +38 044 251 70 21

Факс: +38 044 251 70 62

www.fru.org.ua

office@fru.org.ua